

ТУРОВА

Лариса Леонідівна
0660105265@ukr.net

УДК 657.433

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАРАНТІЙНИХ
ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

МАСЮК

Ірина Ігорівна
i0631097180@gmail.comстарший викладач,
Національний авіаційний
університетPROVIDING THE GUARANTEED
LIABILITIESстудент, Національний
авіаційний університет*TUROVA Larysa Leonidivna – Senior Lecturer, National Aviation University**MASIUK Iryna Ihorivna – student, National Aviation University*

На сьогоднішній день, кожне підприємство знає, що таке кредиторська заборгованість. Бувають ситуації, коли кошти довгий час не повертають, виникають небажані витрати. У статті розглянуто ситуацію, коли підприємства надають гарантію покупцям на свій товар, при цьому створюючи резерв на виконання гарантійних зобов'язань. Також, в яких питаннях не використовують резерв, до чого це може призвести, якими нормативними документами регламентується дана ситуація. Намагаємось зрозуміти, яким чином встановлювати гарантійне забезпечення, і як часто. Більшість підприємств може виготовляти декілька видів продукції, при цьому воно може постачати його як в межах нашої держави, так і за кордоном.

* * *

На сегодняшний день, каждое предприятие знает, что такое кредиторская задолженность. Бывают ситуации, когда средства долгое время не возвращают, возникают нежелательные расходы. В статье рассмотрена ситуация, когда предприятия предоставляют гарантию покупателям на свой товар, при этом создавая резерв на выполнение гарантийных обязательств. Также в каких вопросах не используют резерв, к чему это может привести, какими нормативными документами регламентируется данная ситуация. Пытаемся понять, каким образом устанавливать гарантийное обеспечение, и как часто. Большинство предприятий может производить несколько видов продукции, при этом оно может поставлять его как в пределах нашего государства, так и за рубежом.

* * *

Introduction. To date, each company knows what kind of payables is. There are situations when funds do not return for a long time, there are unwanted costs. The article deals with the situation when companies provide a guarantee to buyers for their goods, while creating a reserve for performance of warranty obligations. Also, in what questions do not use the reserve, what it can lead, what normative documents regulates this situation. We are trying to understand how to install warranty and how often. Most enterprises can produce several types of products, while it can supply it both within our state and abroad.

Purpose. The purpose of the paper is to consider the concept of a reserve for performance of warranty obligations, to establish optimal security, as well as to determine how it is reflected in the accounting, as well as the answers to the questions: how to cover the cost of payment for services in the production process?

Results. The main questions: who should create and set up a backup warranty and is it wallpaper? The answer is, first of all, the rejection of the fact that the company, which guarantees some kind of commitment, does not correspond. Will the enterprise spend future warranty repairs, warranty service or warranty replacement in the future, in accordance with RSA № 11? An open company that creates a reserve for the performance of a guarantee. If security is not created, then this is an accounting policy mistake. This situation applies to any sphere of activity.

Conclusion. Formation of the reserve for performance of warranty obligations is one of the methods of managing the expenses of the enterprise, which allows to reduce the risk of operations, improve the stability of the enterprise, protect the interests of consumers and suppliers. Formation of the reserve is indicated in the accounting policy. The study of the creation of guarantee provision made it possible to understand that it is desirable for the enterprise to create a reserve for the sake of safety and for the preservation of a significant part of the profit. It is necessary to form it on the balance sheet date, thus the amount of guarantee obligations is better set as a percentage of income.

Ключові слова: резерв, кредитори, зобов'язання, забезпечення, принцип обачності, витрати, гарантії

Ключевые слова: резерв, кредиторы, обязательства, обеспечения, принцип осмотрительности, расходы, гарантии

Keywords: reserve, lenders, obligations, assurance, principle of prudence, expenses, guarantees

ВСТУП

Головне питання даної статті: хто повинен створювати та навіщо створюють резерв гарантійних зобов'язань і чи це обов'язково? Відповідь в першу чергу, залежить від того чи несе відповідальність підприємство за будь-які гарантійні зобов'язання чи ні. Чи в майбутньому підприємство буде нести витрати за гарантійний ремонт, гарантійне обслуговування чи гарантійні заміни, згідно ПСБО №11? Отже, підприємство повинне створити резерв на виконання гарантійного забезпечення. Якщо забезпечення не буде створене, то

це помилка облікової політики. Дана ситуація стосується будь-якої сфери діяльності.

Об'єктом дослідження статті виступає резерв на виконання гарантійних зобов'язань.

Питання кредиторської заборгованості та резерву на використання гарантійних зобов'язань розглядалися як вітчизняними так і зарубіжними авторами. Наприклад, І.А. Бланком, Ю.А. Василенком, С.Ф. Головим, Р.П. Гончаруком, Ж.-Б. Коллі, П. Камішановим, В.М. Костюченко, Н.В. Остапченко, Н. Малоюю. Проте дане питання так і залишається не розглянутим до кінця. Протягом останніх років відбулися зміни у

законодавстві, стосовно резервних вимог і формування самого резерву, які спонукають до подальшого вивчення і дослідження даної теми.

МЕТА РОБОТИ – розглянути поняття резерв на виконання гарантійних зобов'язань, встановити суму оптимального забезпечення, та зрозуміти як воно відображається в бухгалтерському обліку, усвідомити якими законодавчими документами підприємство повинно регламентуватися, і знайти відповіді на питання: як покривати витрати при заборгованості, яка виникає у виробничому процесі?

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Під час написання статті теоретичною основою є наукові дослідження, законодавчі акти і нормативні документи Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України з економічних питань. Також для проведення дослідження були використані методи діалектичного аналізу та синтезу, логічний та історичний підходи.

РЕЗУЛЬТАТИ

У відповідності до вимог П(С)БО 11 «Зобов'язання» [4] забезпечення – це зобов'язання із невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу. Забезпечення створюють підприємства у поточному періоді для погашення зобов'язань, що будуть виникати у майбутньому, і погашення повинні призвести до зменшення ресурсів, що відображає у собі економічну вигоду. Сума резерву встановлюється розрахунковим способом за умови, що не створюється забезпечення для збитку підприємства у майбутньому.

Забезпечення створюється за трьох умов:

- результат минулих подій;
- вірогідність, що у разі погашення виникне зменшення ресурсів, які містять економічну вигоду;
- часткова вірогідність визначити суму у грошовому еквіваленті.

Не всі підприємства зобов'язані формувати гарантійне забезпечення. Згідно з П(С)БО №25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» резерви та забезпечення можуть не створювати незалежно від системи оподаткування суб'єкта мікропідприємництва, платники третьої групи єдиного податку. Тобто суб'єкти малого підприємництва повинні зазначити в обліковій політиці своє рішення [6].

Підприємства, повинні створювати забезпечення на гарантійні зобов'язання взяті на себе, надаючи покупцям гарантію на придбані у них товари і продукцію. Постараємось зрозуміти та підрахувати суму цього забезпечення і відобразити його у бухгалтерському обліку.

Незалежно від того, договором або законом передбачена гарантія, потрібно створювати резерв виконання гарантійних зобов'язань з заміни бракованого товару чи продукції, обслуговування, ремонту. Після продажу товарів та послуг виникає зобов'язання і підприємства створюють гарантійне забезпечення незалежно від документів.

Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291 передбачено субрахунок 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань» для обліку суми гарантійного забезпечення. За кредитом субра-

хунку відображають коригування і формування забезпечення із збільшення на дату балансу. За дебетом фіксують використання забезпечення для покриття гарантійних витрат і коригування в сторону зменшення забезпечення [3].

У бухгалтерському обліку формування резерву відображають Дт 93 «Витрати на збут» – Кт 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань».

В жодному нормативному документі не зазначено порядок розрахунку суми гарантійних забезпечень, тому підприємство самостійно розробляє методику розрахунку суми забезпечення і зазначає це в обліковій політиці.

Так, сума сформованого забезпечення на торгівельному підприємстві відображається на рахунку 93 «Витрати на збут» по дебету. До витрат на збут відносять:

- витрати на формування гарантійного забезпечення;
- витрати на гарантійний ремонт;
- витрати на гарантійне обслуговування.[5]

На промисловому підприємстві існує два варіанти відображення в обліку забезпечення.

1. Дт 23 «Виробництво» – Кт 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань» – включається відповідно до собівартості продукції.

2. Дт 91 «Загальновиробничі витрати» – Кт 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань» – включається до загальновиробничих витрат, але під час розподілу загальновиробничих витрат забезпечення відобразиться у проводках Дт 23 – Кт 91, оскільки входять до складу виробничої собівартості.

До будівельних організацій відносять витрати для формування гарантійного забезпечення, що входять до складу загальновиробничих витрат. Гарантійне забезпечення відображається в бухгалтерському обліку проводкою Дт 91 – Кт 473.

Також підприємства, вже незалежно від діяльності, використовують рахунок 8 класу – 84 «Інші операційні витрати». Спочатку за дебетом цього рахунку відображають суму забезпечення, потім проводкою Дт 91,93,23 – Кт 84 його списують.

На підприємстві облік гарантійних понесених витрат відображають такими проводками:

1. Якщо витрати не перевищують суму забезпечення:
  - Дт 473 – Кт 20 (сума товарів і матеріалів, використаних для ремонту);
  - Дт 473 – Кт 685, 631 (розрахунки з постачальниками і підрядниками, що мали відношення до гарантійного зобов'язання);
  - Дт 473 – Кт 661, 651 (розрахунки зарплати та ЄСВ, робітникам залучених до гарантійного ремонту);
  - Дт 473 – Кт 24, 28, 26 (списання товарів, що неможливо відремонтувати).

2. Якщо витрати перевищують суму гарантійного забезпечення.

Для промислових і будівельних організацій Дт 24 – Кт 20, 22, 651, 661, 26, 631, 685; Дт 23 – Кт 24.

Підприємства, які не мають резерву для забезпечень, всі витрати відображають у витратах на збут.

Згідно з п. 18 П(С)БО 11 розмір резерву розглядається на кожну дату балансу. На нашу думку, раціональніше нараховувати резерв раз на квартал чи хоча б раз на півроку.

Підприємства можуть встановлювати розмір резерву на гарантійне забезпечення двома способами. Перший – це тверда визначена сума, яка може формуватися кожного місяця, або на кінці кожного року. Ця сума визначається членами комісії і затверджується директором підприємства. Другий спосіб – це відобразити резерв гарантійного зобов'язання у відсотках. На підприємстві спеціалісти аналізують витрати за минулі періоди і на основі даних приймають рішення, який відсоток встановити для створення резерву. У випадку, якщо з цим товаром працюють вперше, на фірмі приймають рішення аналітики, аналізуючи ринок, і встановлюють певний відсоток. Останній спосіб є більш ефективним, тому саме його частіше використовують.

Як саме визначають відсоток на підприємстві? Насамперед, орієнтуються на показники за останні 3 роки. На великих підприємствах цим питанням займаються експертні фахівці, розглядають загальний обсяг реалізації товару, порівнюють з минулими роками. У випадку, якщо підприємство, впроваджує новий товар, розглядають судження експертів, орієнтуються на зовнішні ринки.

У реальному житті, більшість підприємств переглядають резерв один раз на рік згідно ч. 1 ст. 13 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996, де звітний період – це рік, а квартальний період є проміжним [1].

Якщо розглядати правила, які є особливі для торговельних підприємств, то вони формують гарантійне забезпечення на вартість витрат, які будуть сплачувати зі свого рахунку. У випадку, якщо підприємство буде імпортувати товари, то воно повинне на підставі Закону України «Про захист прав споживача» від 12.05.91 р. № 1023-XII надавати гарантії фізичним особам підприємцям. У випадку, якщо згідно з пунктами договору виробники не виплатять компенсації закордонному імпортеру, то підприємство зможе використати гарантійне забезпечення. Але якщо є гарантія, що закордонний виробник виплатить всю суму гарантійних зобов'язань торговельному підприємству, то в такому випадку формувати резерв – це зайве [2].

Гарантій на підприємстві існує декілька видів. Наприклад, гарантійний ремонт, гарантійне обслуговування і гарантійні заміни. На кожен вид гарантії формують своє забезпечення, згідно рішення керівництва. Так само, якщо фірма реалізує різні види продукції, то на кожен вид створюється своє забезпечення. Відповідно і відсоток забезпечення також для кожного свій.

Потрібно враховувати, що якщо є забезпечення для праски, то ми не можемо його використовувати для холодильників, і навпаки. Тобто використовувати гарантійне забезпечення необхідно тільки для покриття витрат, на ту продукцію, для якої воно створювалося. У випадках, коли виникне потреба використати резерв для однієї продукції, щоб покрити витрати іншої, ми рекомендуємо формувати забезпечення спільне для всіх видів гарантій продукції, які існують на підприємстві. Рішення, яке було прийняте, слід зазначити в обліковій політиці підприємства [7].

Також, на кожному дату балансу необхідно затверджувати свій відсоток, або тверду суму, оскільки дані змінюються згідно з п. 18 П(С)БО 11.

ВИСНОВКИ

Формування резерву на виконання гарантійних зобов'язань є одним з методів управління витратами підприємства, який дозволяє зменшити ризиковість проведення операцій, підвищити стабільність діяльності підприємства, захистити інтереси споживачів і постачальників. Формування резерву зазначається в обліковій політиці.

Проведене дослідження створення гарантійного забезпечення дозволило зрозуміти, що у цілях безпеки і для збереження значної частини прибутку, підприємству бажано створювати резерв. Формувати його потрібно на дату балансу, при цьому суму гарантійних зобов'язань краще встановлювати у вигляді відсотку від доходів.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Закон України "Про захист прав споживача" від 12.05.91 р. № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання", затверджене наказом Міністерства фінансів від 31.01.2000 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене наказом Міністерства фінансів від 31.12.99 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва", затверджене наказом Міністерства фінансів від 25.02.2000 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.
7. Методичні рекомендації стосовно облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru>.

References

1. Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" dated 16.07.99, № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (in Ukrainian)
2. Law of Ukraine "On Protection of Consumer Rights" dated 12.05.91 № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (in Ukrainian)
3. Instruction on application of the Account of accounts of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations: approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 30.11.99 № 29. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (in Ukrainian)
4. Regulation (standard) of accounting 11 "Obligations", approved by the order of the Ministry of Finance of 31.01.2000 № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>. (in Ukrainian)
5. Regulation (standard) of accounting 16 "Expenses", approved by the order of the Ministry of Finance of 31.12.99 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (in Ukrainian)
6. Regulation (standard) of accounting 25 "Financial report of a small business entity", approved by the order of the Ministry of Finance of 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>. (in Ukrainian)
7. Methodical recommendations on accounting policies of the company, approved by the order of the Ministry of Finance of 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru>. (in Ukrainian)